

ekoZpravodaj

Zpravodaj Ekologického centra Kralupy nad Vltavou

Z OBSAHU:

- Za přírodou s ekocentrem...
- Postřiky proti plevelům ve městech
- Hrozba jménem elektrosmog
- Předán další patronát...
- Mravenci - strážci lesní čistoty

- 2 Úvodník
- 3 Za přírodou s ekocentrem...
Jak bude vypadat Seifertův park?
- 4 Postřiky proti plevelům ve městech
- 5 Hrozba jménem elektrosmog
- 6 Velké, širé, rodné lány?
- 7 Předán další patronát...
- 8 Pravidelné rubriky
(Slovníček, Zelená domácnost,
Co se děje..., Okénko z přírody,
Z vašich dotazů)
- 10 Ekocentrum nabízí

© Archiv ECK

Vážení a milí čtenáři,

dny se postupně krátí a vládu nad krajinou převzal již definitivně podzim. A s ním přichází kromě barevného listí a vrán také mlhy, inverze a případně i smog. V našem ekocentru tak začíná sezona dotazů na kvalitu ovzduší ze stran občanů. Dispečerky ekologického centra jsou připraveny odpovídat na vaše dotazy každý všední den od 6 do 22 hodin.

Kromě zodpovídání Vašich dotazů měly, mají a budou mít dispečerky ekocentra plné ruce práce. Během léta ani na chvíli nepolevily v projektu Kralupy – čisté město, jež tento rok dostal podporu v rámci grantového schématu od města Kralupy n/Vlt., a předaly další patronát, tentokrát kralupským Skautům. Navíc se chystá předání dalšího během podzimních měsíců. K projektu se uskutečnila také beseda s žáky z 5. třídy ZŠ Třebízského, kteří mají pod patronátem Seifertův park. O všem se více dozvíte na následujících stránkách. K projektu patří také soutěž „Šlo by to lépe“, která byl vyhlášena již 1. 5. 2014. Protože stále ještě lze najít ve města místa, kde by to šlo lépe, **potrvá soutěž až do konce listopadu 2014!**

Z dalších plánů ekocentra je potřeba zmínit Naučnou procházku podpořenou společností AVE Kralupy s.r.o., která se bude konat již v sobotu 11.10. Na listopad je již také nachystaný poslední se seminářů sponzorovaných společností MERO ČR, a.s. pro školáky – s podzimem přijde na řadu povídání o ovzduší.

Poslední z úkolů, který leží před ekoporadkyněmi, je vytvoření letáčku o vodě na Kralupsku a právě o projektu Kralupy – čisté město. První z nich, jehož vydání je podpořeno společností MERO ČR, a.s., je již ve finální fázi úprav. Druhý je třeba ještě doplnit o některé fotografie našeho města a budeme ho moci vytisknout a distribuovat!

Krásný podzim a příjemné počtení

Mgr. Renáta Červenková a Jana Krátká
Ekologické centrum Kralupy nad Vltavou

Ekologické centrum Kralupy nad Vltavou

Palackého náměstí 6, 278 01 Kralupy nad Vltavou
Tel./fax: 727 808 644

E-mail: ekoporadna@eckralupy.cz

URL: www.eckralupy.cz, www.vuhu.cz

Zelená linka: 800 100 584 (Po - Pá: 6 - 22 hod.)

Ekologické centrum Kralupy nad Vltavou (ECK) je otevřeným informačním střediskem o životním prostředí, které funguje již od roku 2006 na základě osvědčeného modelu z Mostu. Svým charakterem (zejména napojením na dispečinky průmyslových podniků v regionu) je spolu s mosteckým ekocentrem jediné svého druhu v České republice. Činnost ECK se opírá především o aktivní informování veřejnosti, zajištění efektivní komunikace s průmyslovými podniky, veřejnou správu a veřejností a hledání společných řešení environmentálních problémů v regionu. Disponuje bezplatným Zeleným telefonem, jehož prostřednictvím zodpovídá dotazy veřejnosti.

Ekologické centrum Kralupy nad Vltavou

Zelená linka (Po - Pá: 6 - 22 h)

800 100 584

...volejte zdarma

Foto na titulní straně: <http://pixabay.com/> (geralt)

ZA PŘÍRODOU S EKOCENTREM...

Ekologické centrum připravuje naučnou procházku přírodou Kralup a okolí. Procházka se uskuteční za podpory společnosti AVE Kralupy s.r.o.

Ekologické centrum připravuje naučnou procházku přírodou Kralup a okolí. Procházka se uskuteční za podpory společnosti AVE Kralupy s.r.o. Sraz účastníků je v sobotu 11. října ve 14 hodin na nábřeží Josefa Holuba u lávky přes Vltavu. Projdeme se po pravém břehu Vltavy směrem do Chvatěrub a zpět. Na trase budou připraveny zajímavé aktivity pro děti i dospělé. Dozvíte se zajímavosti o přírodě na Kralupsku. Procházka potrvá zhruba 2 hodiny.

Cílem vycházky bude nejen zdravý pohyb na čerstvém vzduchu, ale také pomoc přírodě. Kdo bude chtít, dostane gumové rukavice a igelitový pytel, do něhož

budeme během cesty sbírat odpadky poházené kolem řeky.

V cíli dostane každý účastník vycházky odměnu, za dobrého počasí si opečeme špekáček na ohni.

Rádi přivítáme všechny, kdo si budou chtít prohlédnout krásy podzimní přírody, zopakovat si zajímavosti o zvířatech a rostlinách, které můžeme vidět u řeky, projít se na čerstvém vzduchu, případně se dozvědět něco nového o životním prostředí na Kralupsku.

Bližší informace o akci získáte na Zelené lince ekocentra 800 100 584.

Těšíme se na Vás!

Sponzor soutěže:

JAK BUDE VYPADAT SEIFERTŮV PARK?

Ekologické centrum v Kralupech nad Vltavou zorganizovalo besedu pro žáky třídy 5.A ZŠ Třebízského, zapojené do projektu Kralupy – čisté město, kteří mají patronát nad parkem Jaroslava Seiferta v Lobečku, o budoucí podobě tohoto parku s místostarostou Liborem Lesákem a pracovníci odboru životního prostředí Městského úřadu v Kralupech nad Vltavou Ing. Nezbedovou, která má na starosti veřejnou zeleň.

V loňském roce se do projektu Kralupy – čisté město zapojil kolektiv třídy 4. A ze ZŠ Třebízského. Žáci si vzali pod patronát park na náměstí Jaroslava Seiferta v Lobečku. Jedním z úkolů nových patronů bylo navrhnout ideální podobu obou míst, nad kterým převzali patronát. Tuto svoji představu žáci ztvárnili výtvarným způsobem.

Dispečerkám ekocentra doručili celou řadu pěkných výkresů, na kterých zakreslili park vylepšený podle své fantazie. Na výkresech je park znázorněn jako místo plné stromů a květin, s lavičkami, houpačkami, kolotočem s veselými, spokojenými lidmi. Skoro

všechny děti zakreslily do parku jezírko s vodotryskem, někdy i se skluzavkou, s rybičkami a lekníny. V některých představách je v parku umístěn stánek s občerstvením či se zmrzlinou, v jiných zase nechybí závodní dráha či projížďka na koních. Protože Město Kralupy nad Vltavou má v plánu park Jaroslava Seiferta rekonstruovat, zorganizovaly dispečerky ekocentra pro žáky besedu s místostarostou panem Liborem Lesákem o budoucí plánované podobě parku, o tom jaké představy dětí se dají zhmotnit a jaké ne.

Autor článku: Jana Krátká
(...[plné znění článku](#))

POSTŘIKY PROTI PLEVELŮM VE MĚSTECH

Už se Vám stalo, že jste šli po chodníku a najednou tráva na okrajích byla nějak podezřele žlutá? V rámci údržby chodníků a zamezení jejich zarůstání plevelem chodí po městě pracovníci technických služeb a provádějí postřiky proti plevelům. Mnoha lidem však začínají být tyto postřiky nepříjemné. Znamenají další zátěž našeho životního prostředí chemickými cizorodými látkami, u nichž si nejsme úplně jisti dlouhodobými účinky na zdraví.

Na postřiky proti plevelům nejen na chodnicích, ale i v zemědělství se dnes nejčastěji používá totální herbicid Roundup, jehož základní účinnou látkou je glyfosát, který se v rostlinách ukládá a jeho zbytky se proto běžně nachází v našem životním prostředí i v našich tělech. Jeho spotřeba se zvyšuje také díky

pěstování GM semen. V České republice bylo v roce 2011 podle oficiální statistiky spotřebováno více než 962 tun glyfosátu – tedy zhruba šestina celkové spotřeby pesticidů u nás. Glyfosát tak byl vůbec nejpoužívanějším pesticidem v ČR, přičemž polovina celkové spotřeby připadala na obiloviny a necelá třetina na olejninu.

Donedávna panovalo přesvědčení, že glyfosát nemá vliv na lidské zdraví a nezanechává rezidua v půdě. Některé nové studie však naznačují, že glyfosát je toxický pro lidské buněčné kultury, včetně embryonálních a placentálních buněk. Rovněž je podezřelý z genotoxickosti, zvyšuje pravděpodobnost genetických mutací a rizika rakoviny, může narušovat účinek lidských hormonů. Škodí i životu v krajině, snižuje její biologickou rozmanitost, ubývá květin kolem polí a s nimi také mizí hmyz a ptáci. Vyplavuje se z půdy do vodních toků i podzemních vod.

Roundup se často aplikuje ve velkém množství na místech, kde by šlo postřiky vyloučit či alespoň jeho dávky snížit. Používá k hubení plevelů v zemědělství, na údržbu parků a veřejných prostranství ve městech či podél železnic, ale také například k dosoušení řepky, kukuřice, slunečnice a dalších zemědělských plodin před sklizní (tzv. desikace).

© <http://www.freedigitalphotos.net>

Rostoucí spotřeba glyfosátu společně s rostoucím množstvím studií o možných negativních vlivech na lidský organismus by pro nás měly být varováním. Negativní účinky na zdraví se projevují pomalu v průběhu času. Použití této chemikálie na chodnicích ve městě, kde si hrají i děti, chodí tudy do školy a dostávají se do styku s půdou kontaminovanou postřikem, nevyvolává zrovna nejlepší pocit.

Zvykli jsme si mít chodníky hezky čisté a upravené, bez plevelů. Je to však pro nás důležitější než naše zdraví? Pracovníci Technických služeb města Kralupy nad Vltavou likvidují plevele v chodnicích i mechanickým okopáváním, to je však zdoluhavý a neefektivní proces. Tímto způsobem nelze ošetřit všechny chodníky ve městě.

Existují však jiné způsoby, jak mít chodníky před domem bez plevele a zároveň bez chemických postřiků. Pokud si pořídíte motyčku a věnujete každoročně trochu času údržbě chodníku před domem, nejlépe za pomoci Vašich spolubydlících, budete mít chodníky upravené a pracovníci technických služeb s postřikovačem se Vám v takovém případě samozřejmě rád vyhne, čistý chodník nebude stříkat.

Místo návštěvy fitcentra tak zabijete dvě mouchy jednou ranou – zasportujete si a přitom uděláte něco užitečného pro sebe, své děti, lidi ve svém okolí i životní prostředí, to už přece stojí za to. Pokud nejsou plevele agresivní a u vás v domě není někdo alergik na trávy nebo dané druhy plevelů, je další možností nechat dlažbu zarůst. I to je jistý způsob zahradní estetiky.

Jako další způsob likvidace plevelů se osvědčila stará receptura z Chorvatska. Zbytky levandule natrhat nebo nastříhat, dát do nádoby s vodou, přidat zbytky z lisování olivového oleje, zamíchat, nechat dva měsíce louhovat. Vznikne roztok, který přecedíme a postříkáme jím plevel, který pak během několika týdnů začne odumírat. Bohužel pro mnoho z nás je složitě shánět zbytky z lisování olivového oleje. To už vypadá snadněji prostředek našich babiček, polít plevel vařící vodou.

Určitě bychom našli i jiné cesty v boji proti plevelům, například město Paříž si pořídilo živé sekačky trávy, což jsou ovce, které spásají i plevel prorůstající v komunikacích.

(...plné znění článku)

Autor článku:
Jana Krátká

© archiv ECK

HROZBA JMÉNEM ELEKTROSMOG

Elektrosmog neboli elektromagnetické znečištění prostředí vzniká působením frekvencí různých elektromagnetických polí, které nás obklopují zejména ve městech. Jedná se o uměle vytvořené elektromagnetické pole, které vyzařují všechna elektrická zařízení, především vysílače mobilních a datových operátorů, vysokofrekvenční elektrická vedení, trafostanice, ale také veškeré elektrospotřebiče v domácnosti, jako jsou mobilní telefony, elektrické či indukční vařiče, televizory, počítače, rádia, radiobudíky a další.

Tato elektromagnetická pole jsou umělá a nepřírozená, působí zde už zhruba 100 let, ale až v posledních desetiletích nabírají ohromných rozměrů a intenzity. Nacházíme se na špičce technologického vývoje naší civilizace na planetě Zemi. Nikdy tu nebylo tolik elektrických přístrojů a komunikačních a datových sítí, jako v posledních letech, a to není konec. Každý měsíc exponenciálně vzrůstá využívání internetu a datových sítí nejen u nás, ale po celém světě.

Jaký vliv má elektrosmog na člověka?

Kolem nás existuje celé spektrum elektromagnetických vln. Radiové vlny, na nichž vysílají rozhlasové stanice, střední a krátké vlny, televizní pásma, kmitočty používané mobilními operátory, frekvence satelitní navigace, radary v letadlech a různé jiné zdroje až po délku vln v milimetrech. Všechna tato zařízení jsou nejen kolem nás, ale prochází naším tělem, pronikají do všech tkání a buněk. Navíc jsou tato elektromagnetická vlnění přijímána různými kovovými předměty, které je mohou

nejen pohltit, ale i jako antény vyslat dál.

Na první pohled nám elektromagnetické znečištění prostředí neškodí, neboli nás ani nepálí, většina z nás necítí žádný negativní dopad. Jde však o nový fenomén, který se dříve v prostředí skoro nevyskytoval a dnes je všude kolem nás v ohromném měřítku. Dá se předpokládat, že lidské tělo se mu zatím nestačilo dobře přizpůsobit. Na místě je tedy opatrnost a přezřetelnost.

Ohrožuje elektrosmog naše zdraví?

O možném škodlivém vlivu elektromagnetického záření se provádějí rozsáhlé výzkumy po celém světě. Zatím nebyl dostatečně vědecky prokázán negativní účinek na zdraví. Může nás to však uspokojit? Mnoho studií varuje, že vlivem elektrosmogu je živý organismus stále oslabován snahou udržet probíhající biochemické reakce. Tím klesá vitalita i schopnost imunity. Elektrosmogu se přičítá zvýšená únava, zpomalování reakcí, zhoršování paměti a koncentrace, zvýšení nervozity. U dětí, které mají citlivější organismus, se tyto

neblahé následky mohou projevit mnohem dříve. Dle nezávislých lékařských výzkumů může elektrosmog způsobit změny v krevním obraze, rozpad buněk, elektrosmog má toxické účinky na DNA, hrozí zvýšené nebezpečí rakoviny, pokles plodnosti, narušení tvorby hormonu melatoninu, což má za následek sníženou schopnost regenerace organismu a tak bychom mohli pokračovat.

Co říká o elektrosmogu legislativa?

Od roku 1990 do roku 2000 platila v ČR vyhláška MZ ČR č. 408/1990 o ochraně zdraví před nepříznivými účinky elektromagnetického záření. V r. 2000 začalo platit nařízení vlády č. 480/2000 o ochraně zdraví před neionizujícím zářením, které připouští tepelné účinky. Někteří odborníci však varují, že v novém nařízení byly prosazeny cca 10x měkčí normy než dříve, které chrání zdraví lidí méně než techniku. Od roku 2008 platilo vládní nařízení 1/2008 Sb. O ochraně zdraví před neionizujícím zářením, které bylo novelizováno Nařízením vlády 106/2010 Sb., dne 1. května 2010. Vláda se tedy

problematikou elektrosmogu zabývá, přesto někteří vědci varují, že stanovené bezpečnostní limity jsou příliš vysoké.

Mezinárodní skupina dvaceti vědců a odborníků na veřejnou politiku ochrany zdraví (USA, Švédsko, VB, Rakousko), sdružená ve výzkumném sdružení »Bioinitiative«, zveřejnila v srpnu 2007 odbornou zprávu o vlivu elektromagnetických polí (EMP) na lidské zdraví. Zpráva vyjadřuje závažné pochyby, týkající se bezpečnosti dnes platných limitů pro ochranu před EMP, pocházející z různých zdrojů (vedení VN, mobilní komunikace, radary, TV a rádio a řada dalších). DNA buněk rozpozná elektromagnetické pole již při velmi nízkých hodnotách expozice a reaguje na to stresovou biochemickou odpovědí. Vědecké výsledky nám říkají, že naše bezpečnostní limity jsou nepřijatelné a proti expozicím EMP se musíme chránit sami.

*Autor článku:
Jana Krátká*

(...plné znění článku)

© www.pixabay.com/aloiswohlfahrt

VELKÉ, ŠIRÉ, RODNÉ LÁNY?

Už od nepaměti je člověk úzce spjat s půdou. Obdělává ji, šlechtí, pěstuje na ní plodiny, chová zvěř, staví na ní obydlí, získává z ní vodu. Půda představuje jistotu a je synonymem bohatství, které se nám naši předkové snažili zachovat po staletí. Zároveň je to jedna z nejvýznamnějších složek životního prostředí, která se nedá nahradit žádným způsobem.

Zpátky do historie

Půda patří nepochybně k největším hodnotám naší planety. Vzniká v prostoru podložních hornin spolu s ovzduším a vodou. Vytváří tak specifické prostředí vhodné pro rozvoj mikroorganismů a rostlin, a tím i celého suchozemského života.

Půda – kriticky ohrožený druh?

Zřejmě jedním z nejvíce využívaných přírodních zdrojů na světě je půda. Již od neolitu je hlavním prostředkem k získávání obživy lidstva. Představuje základní zdroj pro produkci většiny potravin, krmiv, dřeva, či nerostů. Zároveň poskytuje útočiště mnoha rostlinným a živočišným druhům, je tak velmi důležitou základnou biodiverzity. Půda je velmi pomalu obnovitelný přírodní zdroj, jeden centimetr půdy (ornice) se tvoří nejméně 100-150 let.

Urbanizace krajiny

Přílišná urbanizace krajiny (nová výstavba domů, skladů, obchodních center) vede k postupnému ubývání půdy a tedy i její neúrodnější části - humusu (polního, lučního, lesního atd.), který se výrazně podílí na půdních vlastnostech, především na obsahu živin v půdě, půdní úrodnosti a také na schopnosti zadržet vláhu. Dobře strukturovaná půda dokáže lépe absorbovat

a poskytovat živiny potřebné pro rostliny. Postupné ubývání půdy má nezanedbatelný vliv i na vodní režimy v krajině – roste riziko povodní a záplav – zatímco na území pokrytém vegetací se až 95 % srážek vsákne, na zastavěných plochách se vsákne minimum a většina vody oteče.

V roce 2013 ubylo celkem 8 252 ha (cca 0,3 % celkové výměry) orné půdy. Rozsah zastavěných ploch se v roce 2013 zvýšil o 290 ha, což je více než dvojnásobek oproti roku 2012. Tímto tempem, dle MŽP, zmizí v České republice denně 15 hektarů zemědělské půdy.

Bohužel si neuvědomujeme, že takovýmto zakrýváním kvalitní půdy přicházíme o nevratnou hodnotu – to co

se tvořilo desítky let, jsme schopni zlikvidovat během pár měsíců.

Problém zvaný eroze

Eroze (slovo „eroze“ je latinského původu a je odvozené od slova „erodere“ – rozhlodávat) byla vždy existujícím přírodním procesem, na mnoha místech ji však začala zvyšovat činnost člověka. Určitý stupeň eroze může být i prospěšný pro ekosystémy, ale její nadměrné působení může vést k jejich poškození a ztrátě jejich funkčnosti.

Mezi nejznámější druhy erozí patří:

• vodní - dešťová eroze

Tekoucí voda nabývá díky gravitaci velkou energii. Kdy půda není nasycena vodou, po dopadu kapky na půdu nepokrytou vegetací se částice půdy přemístí kolem bodu účinku ve tvaru kruhu. Pokud kapky dopadnou na plochou půdní oblast, nastává přemístění částic v půdě. Přemísťování půdních částic jedním směrem (dolů) nastává při dopadu kapky do svahové oblasti.

• ledovcová eroze

Ledovce opracovávají podloží vymíláním a odtrháváním

úloleků z horninového základu. Při pohybu ledovce se voda ze spodních částí dostane do trhlin v podloží, kde zamrzne a tyto horniny doslova trhá. Úločky se zabodávají do masu ledu a na podloží působí jako smírek. Tento proces se nazývá abraze. Za pomoci ledovců vznikají i doliny ve tvaru „U“ nebo tzv. morény.

• větrná eroze

Větrná eroze vzniká oddělováním nejjemnějších částic půdy a jejich odnášením pomocí větru na jiná místa. To způsobuje narušení struktury půdy. Tím, že částice nejsou kompletní, nedokážou odolávat ani jiným typem erozí (např. vodním). Eroze ochuzuje zemědělské půdy o její neúrodnější část – ornici. Zhoršuje fyzikálně-chemické vlastnosti půd, zmenšuje mocnost půdního profilu, zvyšuje šterkovitost, snižuje obsah živin a humusu, poškozují plodiny a kultury, znesnadňuje pohyb strojů po pozemcích.

(...**plné znění článku**)

Autor článku:
Martina Černá

© <http://pixabay.com/geralt>

PŘEDÁN DALŠÍ PATRONÁT...

Do projektu Ekologického centra Kralupy nad Vltavou pojmenovaného Kralupy – čisté město se přihlásil další kolektiv. Tentokrát se jedná o skauty a skautky ze skautského střediska Střelka v Kralupech nad Vltavou. Pod svůj patronát si vzali lesopark na Hostibejku, kam chodí na pravidelné výpravy i úklidové brigády. Akt předání patronátu nad lokalitou zpestřili skautům ukázkami své práce příslušníci Městské policie, hasiči společnosti SYNTHOS Kralupy, a.s. a také členové místní organizace ČSOP. Projekt v letošním roce podpořilo město Kralupy nad Vltavou v rámci Grantového schématu.

Svůj úmysl vzít si patronát nad lokalitou Hostibejku pojali skauti se svými vedoucími již v zimě 2014. V pondělí 23. června 2014 se konečně dočkali jeho slavnostního symbolického předání od Ekologického centra. Skautům byl předán diplom a také cedule s označením patronátu, která bude v nejbližší době namontována na lokalitě.

Průběh předávání patronátu skautům zpřijemnil strážníci Městské policie z Kralup nad

Vltavou, hasiči společnosti SYNTHOS Kralupy, a.s. a také členové místní organizace ČSOP.

Strážníci Městské policie v Kralupech nad Vltavou, konkrétně preventistka Tereza Dobrovolná s kolegou, ukázali žákům různé pracovní pomůcky strážníků, se kterými přicházejí do styku při výkonu služby. Mnozí si také vyzkoušeli použití megafonu, sítě, neprůstřelné vesty, pout, ale i střelné zbraně při palbě na cíl na

© Archiv ECK

vlastní kůži. Jako bonus se skautům dostalo skvěle sebrané scénky polapení zloděje aut.

Velký úspěch sklidila též ukázka práce hasičů z HZS SYNTHOS Kralupy, a.s., kteří s sebou přivezli kromě „běžného“ hasičského auta, také protiplynový vůz. U hasičího vozu se všichni – malí i velcí – vystřídali u hašení hasičskou hadicí. Ti šikovnější dokázali při hašení stvořit ve slunečním odpoledni také krásnou duhu. U protiplynového vozu zase skauti mohli vyzkoušet dýchací masky a další součásti výzbroje hasiče.

Se zástupci místního sdružení ochránců přírody se skauti

naucili poznávat nejčastější dřeviny našich lesů a parků. Nutno podotknout, že téměř všechny stromy sami poznali. Názorně také viděli ukázkou správné výsadby stromu.

Projekt Kralupy – čisté město je stále otevřen jak pro kolektivy, tak i pro jednotlivce z řad občanů našeho města. Každý si může vzít patronát např. nad svým oblíbeným kouskem zeleně ve městě a zaměřit se na něj, všimnout si, zda se tu netvoří smetiště, zda tam někdo neničí zeleň či městský majetek, zda neodumírají stromy či naopak se tam nevyskytují vzácní živočichové či rostliny. Všechny, kdo by se rádi do projektu Kralupy – čisté město přihlásili nebo mají chuť jinou formou vylepšit životní prostředí v našem městě, rádi uvítáme v našem ekocentru, kde jim poskytneme bližší informace o možnostech pomoci.

Videoreportáž TV Kralupy z akce je možné shlédnout [zde](#).

Autor článku:
Mgr. Renáta Červenková

© Archiv ECK

Projekt "Kralupy – čisté město" byl pro rok 2014 finančně podpořen městem Kralupy nad Vltavou v rámci grantového schématu.

Pro zlepšení orientace v pojmech, souvisejících s životním prostředím jsme pro Vás připravili populárně naučný slovníček.

C **CO**

Chemický vzorec CO je vzorec pro bezbarvý plyn oxid uhelnatý, který je bez chuti a bez zápachu

a o něco málo lehčí než vzduch. Je jednou z nejrozšířenějších látek znečišťujících ovzduší. Vzniká nedokonalým spalováním uhlíkatých materiálů a rovněž v některých průmyslových a biologických procesech. Největším emisním zdrojem oxidu uhelnatého je nedokonalé spalování, např. v automobilech, v průmyslu, v teplárnách a ve spalovnách. Oxid uhelnatý má nejen neblahý vliv na životní prostředí, ale je velice nebezpečný pro zdraví člověka. Reaguje totiž s hemoglobinem za vzniku karboxyhemoglobinu a tím znemožňuje přenos kyslíku z plic do tkání. Koncentrace přírodního pozadí oxidu uhelnatého v ovzduší jsou v rozsahu 10 až 230 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

Koncentrace oxidu uhelnatého v ovzduší v městských oblastech závisí na intenzitě dopravy a na meteorologických podmínkách; mění se značně v závislosti na čase a na vzdálenosti od emisních zdrojů. Ve venkovním ovzduší jeho koncentrace v posledních letech poklesly hluboko pod imisní limit 10 000 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, proto se na mnoha měřicích stanicích čistoty ovzduší od sledování CO upouští. Ve vnitřním prostředí zaujímá otrava CO první místo mezi náhodnými otravami v důsledku zanedbání revizí topidel i spalinových cest, špatné instalace spotřebičů a jejich provozu v prostorech bez cirkulace čerstvého vzduchu.

© <http://pixabay.com/PublicDomainPictures>

Vysazujeme strom!

20. říjen je v ČR Dnem stromů. A jak lépe tento svátek oslavit než výsadbou! Vždyť toto období je k tomu přímo ideální.

Při výsadbě nového stromu je důležité vzít v úvahu více aspektů. Především bychom se měli zamyslet nad tím kam, a proč budeme strom sázet.

Mezi důležité faktory prostředí, které bychom měli vzít v úvahu při výsadbě stromů, jsou klimatické podmínky a vlastnosti půdy. O tom, zda vysadit strom listnatý či jehličnatý, rozhoduje především naše pohodlnost. Jehličnaté stromy neopadávají a nám tak odpadá podzimní hrabání listů. Na druhou stranu se ale nemůžeme těšit z podívané, jakou nám nabízí barevně proměňující se listů.

Dalšími faktory při výběru stromu je jeho funkce. Jiný tvar koruny je vhodný, potřebujeme-li odhlučnit či zachytit prach z rušné ulice nebo chceme-li vytvořit na zahradě stín, příp. větrolam. Obdobně zvolíme jiné stromy, je-li naším přáním sklízet jedlé plody nebo dopřát jedlé plody i jiným živočichům. Pro ty, kteří si potrpí na estetiku zahrady, budou jistě hlavními faktory při rozhodování barevnost květů i listů a doba kvetení.

Jestliže jsme si vybrali strom, je třeba ho zasadit. Sazení stromu není tak

jednoduché, jak by se mohlo na první pohled zdát. Nejdříve je třeba vykopat jámu - kulatou či hranatou. Jáma by měla být 2x hlubší a větší než je kořenový bal stromku. Na dno jámy je třeba nasypat kvalitní zeminu smíchanou s kompostem či přírodním hnojivem. Tuto hlínu je dobré trochu udusat, aby se nám stromek nepropadl. Strom by měl být do půdy zasazen do výšky kmenu, v jaké byl zasazen v kontejneru. Všechny kořeny by měly být pod povrchem. Hlínu okolo stromu udusáme, směrem ke kmeni vytvoříme „mísu“ pro lepší zalévání a nahoru nasypeme mulč, aby půda příliš nevysychala.

Pro lepší ochranu stromu je možné ke kmenu upevnit kůl nebo přímo trojnožku. Někteří také kmen stromu obalují jutou nebo pletivem zabraňujícím okusu zvěří.

CO SE DĚJE...

Společnost REISSWOLF likvidace dokumentů a dat, s.r.o., oznámila záměr rozšíření stávajícího zařízení ke skladování a úpravě ostatních odpadů, o skladování a úpravu nebezpečných odpadů (vyřazené baterie a elektroodpad), ve stávajícím areálu a v budově společnosti v průmyslové části města.

Více se dozvíte zde (http://portal.cenia.cz/eiasea/detail/EIA_STC1820).

© <http://img.firmy.cz>

© www.vodochodyairport.cz

Dne 19. 9. 2014 rozkladová komise doporučila ministru životního prostředí, aby potvrdil zrušení ekologického posudku na rozšíření Letiště Vodochody. Ministr musel rozhodnout do 60 dní. Všechny vydané dokumenty v rámci procesu EIA je možné dohledat - http://portal.cenia.cz/eiasea/detail/EIA_MZP257.

Mravenci - strážci lesní čistoty

Léto skončilo a pomalu se připravujeme na zimu. Opravdu zatím pomalu, ještě máme před sebou celý podzim s jeho barevnou krásou a v myšlenkách se stále vracíme k létu.

To příroda je na tom jinak, nevzpomíná a neželí uplynulého: plody dozrávají, stromy se vybarvují, rostlinky vypouští do světa semínka, která na jaře opět vyklíčí, tažní ptáci se chystají na cestu do jižních krajů a ti, co zůstávají, se společně s ostatními zvířaty chystají na zimu změnou letního šatu na zimní, tvorbou potravinových zásob na zimu a budováním chráněného útočiště. Svůj instinkt využívají i mravenci a pilně pracují na vybudování svého zimního domova.

Pokud vyrazíte do lesa, můžete zahlédnout mraveniště plná pohybu a života. A před velkými kupami s hemžícími se mravenci má člověk respekt. Leckdo však neví, že lesní mravenci jsou chráněni zákonem (zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny), a už vůbec nezná důvod, proč tomu tak je. Ale ačkoliv se nám zdá, že v lese na každém kroku potkáme ohromné množství mravenišť, ve skutečnosti mravenců lesních rychle ubývá. Lesní mravenci – strážci čistoty naší přírody – se stali ohroženými druhy. Chráněny jsou všechny druhy, která si budují kupovitá mravenišť.

Mravenišťe jsou důmyslné a obdivuhodné stavby. Větší část mravenišť – zhruba 2/3 - se nachází pod povrchem

půdy, nad povrchem je kupa, která může dosáhnout výšky až 1 metr, v příznivých podmínkách i více než 2 metry, a šířky přes 5 metrů. Povrch mraveniště je krytý hustou vrstvou jehličí odolnou proti dešti a sněhu. Teplotu v mraveništi si regulují samy dělnice větracími šachtami, které podle potřeby otvírají a zavírají. V zimě mravenci přesídlí do podzemní části mraveniště. V každé takové stavbě žije a bydlí několik set tisíc jedinců, často jejich počet dosahuje i více než jednoho milionu.

Zimu a kruté mrazy prožívají mravenci v místech, kde je nejtepleji, tedy v nejspodnějších vrstvách mraveniště. Díky teplu, jež jejich těla produkují, jsou schopni mravenci přečkat i nejkrutější mrazy.

Čím jsou vlastně mravenci tak užiteční? Lesní mravenci dokáží ulovit velké množství hmyzu. Při kalamitách dokáží likvidovat ve velkém různě škůdce, jako jsou bekyně, píďalky, obaleči apod. Tam, kde je lesních mravenců dostatek, není třeba využívat pro likvidaci hmyzích škůdců žádné insekticidy.

(...**plné znění článku**)

Autor článku:
Bc. Dana Kovaříková

Tu a tam se nás ptáte, **jak třídít domácí odpad**. Máme pro vás malý sumář toho, s čím se při domácím třídění můžete setkat.

V třídění domácího odpadu nám pomáhají **značky**, jež jsou vyznačeny na obalech. Značka, v podobě trojšpičky a písmenek či čísel, udává materiál, ze kterého je obal vyroben a dle toho je také separujeme.

Do barevných kontejnerů ale nepatří mastné plastové obaly (obaly od oleje apod.), mokrá, mastná či jinak znečištěný papír (např. použité kapesníky). Obaly od vajčiek a ruličky od

toaletního papíru již dále nelez recyklovat a vhadzují se do směsného odpadu.

Při vyhazování PET lahví platí jedno základní pravidlo – lahev je třeba sešlápnout. Do kontejneru ji můžete vhadzovat i s víčkem a etiketou. Stejně tak

není třeba oddělovat průhledné okénko z papírové obálky. Bublínkovou fólii už ale z obálky vyjměte a vhadte do plastu.

Jestliže máme k dispozici zvláště kontejnery na bílé a barevné sklo, tuto situaci respektujeme. Kromě skleněných obalů sem patří také rozbité skleničky. Do kontejneru na sklo ale

nepatří porcelán, zrcadla, autoskla a další speciální skla.

Do oranžových kontejnerů na nápojové kartony patří obaly od mléka, vína či džusů. Nevhadzují se sem ale papírové kartony sloužící k uskladnění a přenosu skleněných lahví s vínem či pivem.

Kromě těchto komodit lze z domácnosti vytřídit také bioodpad (na kompost), kovy (do sběrný), elektroodpad (do červených kontejnerů či do prodejen elektra), baterie (do speciálních e-boxů), textil (na charitu či do speciálních kontejnerů) či léky (do lékárny). Rozměrný odpad (nábytek apod.) a nebezpečný odpad (barvy, oleje apod.) a stavební odpad odvážíme do sběrného dvora.

EKOLOGICKÉ CENTRUM NABÍZÍ

Ekologické centrum Kralupy nad Vltavou nabízí výukové programy, semináře "na míru" s tématy: biopotraviny, krajina, průmysl, zdraví a životní prostředí, voda, půda, odpady, biodiverzita, obnovitelné energie, klimatické změny a další.

S kompletní nabídkou se můžete seznámit v Katalogu vzdělávacích programů ECK.

NABÍZÍME SEMINÁŘE PO CELÝ ROK

Témata seminářů můžete čerpat z našeho katalogu vzdělávacích programů, ale je možné domluvit seminář šitý na míru přímo Vám! Standardní délka semináře je **90 minut**.

- **Cesta za tajemstvím ropy**
Interaktivní výukový program.
- **Těžba a rekultivace**
Interaktivní výukový program.
- **Udržitelná energie pro všechny**
Výukový program o významu energie pro lidstvo.
- **Voda pro život**
Úspěšný výukový program.
- **Co dýcháme?**
Nový výukový program nejen o ovzduší

PŘÍRODA KRALUPSKA

Díky finanční podpoře společnosti MERO ČR, a.s. jsme vydali letáček o chráněných územích v ORP Kralupy nad Vltavou.

mero

POZVÁNKY, AKCE

9. - 12. října 2014

NÁŠ CHOV

Lysá nad Labem

19. ročník národní výstavy hospodářských zvířat a drobných zvířat, potřeb pro chovatele, krmení, technologií a pomůcek.
<http://www.vll.cz/veletrh-173>

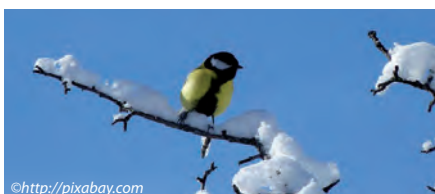

13. října 2014

JAK POMÁHAT ZVÍŘATŮM V ZIMĚ

Toulcův dvůr, Praha

Ing. Zuzana Pokorná ze záchranné stanice Jinonice vám poradí, čím přikrmit ptáky na krmítku, čím vodní ptáky a co je vhodné pro zvířata v lese...
Více informací - [zde](#).

SLAVÍME...

4. října

Mezinárodní den zvířat

Slaví se na počest sv. Františka z Assisi, který v tento den r. 1226 zemřel. Tento mnich františkánského řádu zasvětil celý svůj život péči o nemocná a opuštěná zvířata.

Podle historických pramenů dokázal se zvířaty mluvit.

